

*Daša Duplančić
Melis Mladineo
Gordan Drašinac*

ANALIZA STANJA U PROSTORU ZADOVOLJSTVA NASTAVOM TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

1. UVOD

Doprinos tjelesne aktivnosti zdravlju dobro je dokumentiran kao i činjenica da redovita tjelesna aktivnost doprinosi kvaliteti života. Dobrobit aktivnog djetinjstva seže u odraslu dob i vrlo je vjerojatno da će aktivno dijete postati aktivna odrasla osoba. Međutim, rezultati dosadašnjih istraživanja u svijetu i kod nas pokazuju kako udio tjelesno aktivnih još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini. Tendencija odustajanja od aktivnog participiranja u sportu među populacijom mladih vidljiva je naročito kod viših razreda srednje škole gdje su interesi, posebno kod učenica, za redovitom tjelesnom aktivnošću minimalni i uglavnom usmjereni prema fizički manje zahtjevnim aktivnostima (Bosnar i sur. 2006.), a među studentskom populacijom redovita tjelesna aktivnost kod većine je potpuno zapostavljena, u čemu ponovno prednjače studentice (Gošnik i sur. 2002., Andrijašević i sur. 2005., Duplančić i sur. 2007.). Postojeći problemi upućuju na potrebu daljnjeg promoviranja sporta među učenicima osnovnih i srednjih škola, te istraživanja i detekcije čimbenika ovakve pojave.

Predmet Tjelesna i zdravstvena kultura zauzima važnu ulogu i mjesto u svim razdobljima odgojno – obrazovnog sustava, s jasno definiranim ciljevima i zadaćama. Jedan od primarnih ciljeva jest stjecanje i trajno usvajanje navike redovitog tjelesnog vježbanja.

Budući se ovako postavljen željeni cilj nastavnog predmeta TZK ne može ostvariti bez povratnih informacija o efektima nastavnog procesa, prijeko je potrebno uvijek imati na umu kako u tu svrhu trebamo kod učenika maksimalno uvažavati njihove potrebe, interese, razviti pravilne motive, poželjne stavove i ugodne emocije prema tjelesnom vježbanju i zdravom životnom stilu. Na kvalitetu nastave TZK utječu raznovrsni čimbenici u različitom obimu; organizacijsko – materijalni uvjeti rada i nastavnikove stručne, pedagoške i ine sposobnosti. Isti mogu kod učenika izazvati pozitivne ali i negativne stavove prema temeljnim vrijednostima nastave TZK, dovesti u pitanje njihovu odluku i motiviranost za daljnjom participacijom u nastavi TZK kada isti upišu fakultet.

2. CILJ

Rad ima za cilj utvrditi one čimbenike koji su u manjoj ili većoj mjeri pridonijeli djelomičnom ili potpunom nezadovoljstvu učenika načinom izvođenja nastave TZK u prethodnom odgojno – obrazovnom razdoblju, tj. u srednjoj školi.

3. METODE RADA

3. 1. Uzorak ispitanika

Anketa je provedena na uzorku od 471 ispitanika iz populacije studenata Sveučilišta u Splitu, 346 studentica i 124 studenta 1. godine studija i to na samom početku akademske 2007./2008. godine.

3. 2. Uzorak varijabli

Za potrebe ovog rada konstruiran je anketni upitnik s pitanjima; A. “Kako ste zadovoljni načinom izvođenja nastave TZK tijekom srednje škole?”; s mogućnošću odgovora: 1. Potpuno zadovoljan, 2. Djelomično zadovoljan, 3. Nezadovoljan; B. “Koji su osnovni razlozi djelomičnog zadovoljstva ili nezadovoljstva?”; s osam čimbenika uz mogućnost označavanja više razloga; 1. Termini održavanja nastave, 2. Velike grupe učenika, 3. Malo rekvizita, 4. Monotonija nastave, 5. Veliko opterećenje na satu, 6. Mali izbor sportova/aktivnosti, 7. Neprimjerene sportske dvorane/tereni, 8. Nastavnik, te C. “Ako bi nastava TZK na fakultetu bila neobavezna, da li bi participirali u istoj?”; s mogućim odgovorom s da ili ne.

3. 3. Metode obrade podataka

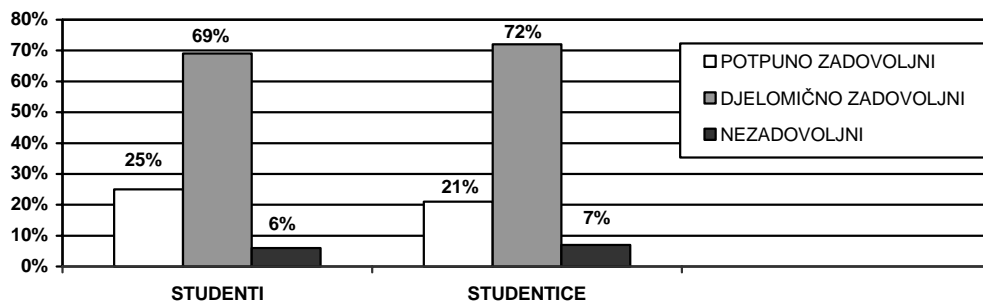
Na osnovi dobivenih rezultata anketnog upitnika izračunate su frekvencije i postotak pojedinih odgovora za ukupni uzorak i subuzorke studenata i studentica.

4. REZULTATI I DISKUSIJA

Rezultati ankete u prostoru zadovoljstva nastavom TZK u srednjoj školi ukazuju na visok stupanj iskazanog djelomičnog nezadovoljstva ili bolje rečeno, nizak postotak odgovora potpunog zadovoljstva kod obje skupine anketiranih, samo 21% studentica i 25% studenata. Interesantno je za primijetiti kako su subuzorci studenata i studentica gotovo u jednakom postotku suglasni u ovom segmentu (Graf 1.). Daljnjom parcijalizacijom utjecaja različitih čimbenika, dodatno je utvrđeno da su redom “monotonija nastave”, “mali izbor sportova/aktivnosti” i “neprimjerene dvorane/tereni” najviše doprinijeli djelomičnom zadovoljstvu i potpunom nezadovoljstvu promatrane skupine studentica (Tablica 1.), te kod studenata (Tablica 2.) prvo

rangirani “termini održavanja nastave”, zatim “mali izbor sportova/aktivnosti” i “neprimjerene sportske dvorane/tereni”. Prema distribuciji odgovora promatranog ukupnog uzorka najmanju pojavnost bilježimo kod faktora “velike grupe za vježbanje”, zatim “nastavnik” kao mogući uzrok nezadovoljstva, te “zamorno” kao posljedicu mogućeg neprimjerenog opterećenja na satu TZK.

Nadalje, (Graf 2.) spremnost skupina, djelomično zadovoljnih i nezadovoljnih, ispitanika za aktivnim sudjelovanjem u nastavi TZK na fakultetu očekivano je niska i gotovo jednaka za oba spola, 59% studenata, 58% studentica.

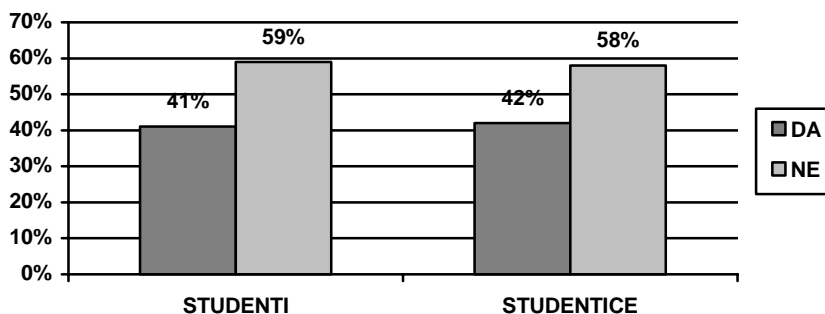
Graf 1. Zadovoljstvo nastavom TZK u srednjoj školi. Studenti ($n = 124$), studentice ($n = 346$).

Tablica 1. Studentice ($n = 274$); Frekvencija odgovora i rang za faktore koji su najviše utjecali na iskazano djelomično zadovoljstvo i nezadovoljstvo prema kvaliteti izvođenja nastave.

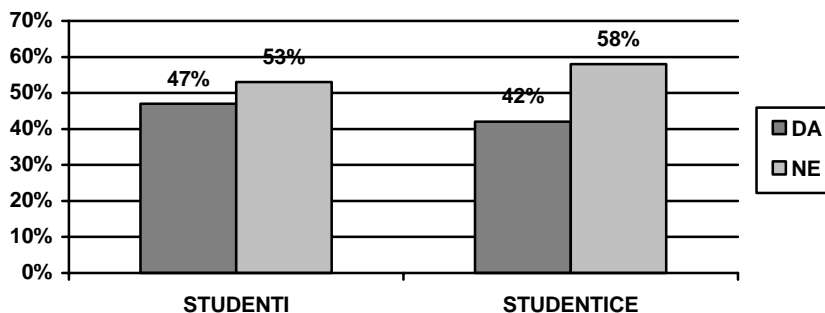
Ponuđeni odgovori	f	rang
Termini	76	5
Velike skupine učenika	19	8
Malo rekvizita	109	4
Monotonija nastave	131	1
Zamorno	62	6
Mali izbor sportova/aktivnosti	118	2
Neprimjerene sportske dvorane/tereni	110	3
Nastavnik	46	7

Tablica 2. *Studenti (n = 93); Frekvencija odgovora i rang za faktore koji su najviše utjecali na iskazano djelomično zadovoljstvo i nezadovoljstvo prema kvaliteti izvođenja nastave.*

Ponuđeni odgovori	f	rang
Termini	42	1
Velike skupine učenika	19	5
Malo rekvizita	17	6
Monotonija nastave	23	4
Zamorno	9	8
Mali izbor sportova/aktivnosti	39	2
Neprikladne sportske dvorane/tereni	31	3
Nastavnik	15	7

Graf 2. *Spremnost skupina, djelomično zadovoljnih i nezadovoljnih, ispitanika za aktivnim sudjelovanjem u nastavi na osnovi odgovora dobivenih pitanjem; “Ako bi nastava TZK na fakultetu bila neobavezna, da li bi participirali u istoj?”. Studenti (n = 93), studentice (n = 274).*

Graf 3. *Spremnost svih skupina ispitanika za aktivnim sudjelovanjem u nastavi na osnovi odgovora dobivenih pitanjem; “Ako bi nastava TZK na fakultetu bila neobavezna, da li bi participirali u istoj?”. Studenti (n = 124), studentice (n = 347).*

5. ZAKLJUČAK

Među studentima i studentica 1. godine studija Sveučilišta u Splitu uočen je visok stupanj iskazanog nezadovoljstva nastavom TZK u prethodnom odgojno - obrazovnom razdoblju. Distribucijom odgovora iskazanog nezadovoljstva evidentirani su najčešći uzroci koji su tome doprinijeli. Na osnovi prikazanih rezultata istraživanja, razvidno je da su materijalno – organizacijski uvjeti rada u nastavi TZK jedni od presudnih čimbenika u zadovoljenju potreba, interesa i stavova učenika – subjekata nastave i da isti utječu na odluku i motiviranost studenata za participacijom u nastavi TZK na fakultetu.

6. LITERATURA

1. Andrijašević, M., Bavčević, T., Ciliga, D., Paušić, J. (2005.) Sudjelovanje u raznim aktivnostima u slobodnom vremenu I subjektivni doživljaj zdravlja studenata splitskog Sveučilišta, *Kineziologija*, Vol.37, No. 1.
2. Bosnar, K., Greblo, Z., Vukmir, V. (2006.) Redovito tjelesno vježbanje učenica srednje škole, 1.Hrvatski kongres primijenjene psihologije, HPK, Zagreb.
3. Bosnar, K. i Prot, F. (1999.) Bavljenje sportom zagrebačkih maturantica. Zbornik radova IV. konferencije o sportu, Radna zajednica Alpe-Jadran, Rovinj.
4. Duplančić D., Mladineo M., Drašinac G. (2007.) Analiza zatečenog stanja u prostoru osobnog iskustva u sportskim aktivnostima studenata, *Glasnik*, br. 12, Split.
5. Findak, V., (2001.) Metodika tjelesne i zdravstvene kulture, Školska knjiga, Zagreb.
6. Gošnik, J., Bunjevac, T., Sedar, M., Prot, F., Bosnar, K. (2002.) Sport experience of undergraduate students, *Proceedings Book*, 3rd ISC, Opatija.